

[Fuglsang.]

ud fra samfundets interesser. At dette misforhold og dets virkninger vil øges i uhyre grad med den udvikling, vi er inde i, er vi vel alle sammen ganske klar over. Jeg tænker på det, vi står over for med fuldautomatiseringen, anvendelsen af nye energikilder, elektronhjerne og alt det, som er i færd med at bryde igennem. Det er klart, at alle disse ting på en ganske ny måde rejser spørgsmålet om at sikre arbejderklassen andel i disse goder i form af højere løn, kortere arbejdstid, sociale fremskridt o. s. v. Virkelig løse dette problem kan man imidlertid kun ved at ændre selve samfundets struktur. Det er i denne forbindelse værd at lægge mærke til, at ganske på samme måde som den uregelmæssige konjunkturudvikling kom sammen med det kapitalistiske samfund, holder den op, hvor de kapitalistiske ejendomsforhold forsvinder. Jeg kan henvise til, at i et socialistisk land som Sovjetunionen, hvor misforholdet mellem produktivkræfterne og den private ejendomsret er ophævet, har man vitterlig i de sidste 39 år ikke haft kriser, medens vi i den kapitalistiske verden i samme periode har haft adskillige, ikke mindst den store, altomfattende krise i årene 1929-32.

Når jeg har sagt dette, vil jeg gerne skynde mig at tilføje, at jeg ganske vist betragter et forslag som det foreliggende som et stykke planøkonomi, men at jeg aldeles ikke dermed beskylder det for at være udtryk for nogen form for socialisme. Socialisme er ikke blot og ikke først og fremmest planøkonomi; socialisme er udtryk for en bestemt samfundsstruktur, nemlig den, at samfundets produktionsmidler ikke ejes af private, men er fællesejendom for alle samfundets borgere. Når der i et sådant samfund laves planøkonomi, da er det i hele samfundets fællesinteresse. Anderledes her. Når det i fremsættelsestalen siges, at der må ske en samordning under et for samfundet fælles helhedssyn, og når der tales om, at der skal skabes sammenhæng i helheden, så lyder det meget godt, men der er bare det at sige, at en sådan helhed og et sådant fællessyn kun i meget ringe grad findes og kan findes i et klassedelt samfund som det, vi lever i. Hvad der er godt for dene ene befolkningsgruppe, kan

udmærket stå i strid modsætning til andre befolkningsgruppers økonomiske interesser. Jeg behøver blot at nævne en enkelt ting, nemlig talen om at skabe økonomisk borgfred. Både socialdemokratiet og de andre partier synes åbenbart om tanken, men man behøver blot at sammenligne en artikel i gårsdagens nummer af Social-Demokraten med det, hr. Thorsen fra Arbejdsgiverforeningen mener om den ting, for at finde ud af, at så snart man kommer til praksis, er det forskellige ting, man venter sig af den økonomiske borgfred. Sådan vil det også gå her, både når det gælder om at vurdere årsagerne til konjunktursvingene, og når det gælder om, hvad der skal gøres for at formindske og afværge dem. Teoretisk er der mange, som ikke er i tvivl om, at en væsentlig årsag til kriser er underforbrug. Jeg vil nævne, at f. eks. sagde „Fremtidens Danmark“, at en af årsagerne til kriser og arbejdsløshed var at finde i uligheden i indkomster og i, at befolkningens forbrug ikke var stort nok til at skaffe afsætning for den voksende produktion. Og, sagde man, for i fremtiden at komme herudover er det nødvendigt, at folkets levestandard og købekraft sættes i vejret i mindst samme tempo som det, hvori produktionen stiger.

Alt dette behøver man vel ikke noget konjunkturforskningsinstitut til at finde ud af. Jeg kan blot henvise til de tal, som det ærede medlem hr. Hans Rasmussen forleden dag, da lovforslaget om udbytteuddeling var til behandling, nævnte vedrørende industriselskabernes udvikling. Disse tal viste, at industriselskabernes egenkapital fra 1948 til 1954 steg med 38 pct., nemlig fra 2,2 milliarder kr. til 3,8 milliarder kr. Det vil altså sige, at der skulle være mulighed for at sætte befolkningens købekraft betragteligt i vejret. Det er ingenlunde sket, og det er tilsyneladende ikke en sådan politik, man i særlig grad interesserer sig for. Jeg vil ærligt indrømme, at jeg har en stærk mistillid til, at et konjunkturforskningsinstitut vil have de fornødne evner og den fornødne vilje til at øve nogen større indsats og en for den brede befolkning positiv indflydelse i retning af at ændre den økonomiske udvikling. Det gælder i al almindelighed.

Sverige har haft et konjunkturforsknings-